

Finansklagenemnda Skade

Avgjørelse FinKN 2025-1002

20.10.2025

If Skadeforsikring NUF

Bygning - innbo (kombinert)

Rensking av kulvert i forkant av ekstremvær – redningskostnad? – fal. § 6-4, jf. § 4-10.

I midten av juli 2023 oppdaget sikrede at kulverten som normalt ledet vann vekk fra eiendommen hadde blitt delvis tett på grunn av steinmasser. På daværende tidspunkt vurderte sikrede at han kunne avvente til høsten med å renske kulverten, gitt normale værforhold. I starten av august ble det sendt ut farevarsel om uværet «Hans», som skulle ramme store deler av Sør-Norge. Sikrede besluttet da å renske kulverten raskt for å forhindre vannskade på eiendommen. Han tok først kontakt med brannvesenet, men de hadde ikke tilstrekkelig utstyr. Jobben ble derfor utført av et rørleggerfirma, og kostnaden beløp seg til kr 40 000. Sikrede tok kontakt med foretaket og krevde dekket beløpet som en redningskostnad, jf. fal. § 6-4. Han anførte at renskingen av kulverten måtte anses som et ekstraordinært tiltak for å forebygge dekningsmessig vannskade. Han viste bl.a. til at rørleggeren måtte benytte spesialutstyr i form av slamsuger for å få rensket kulverten, noe som tilsa at det ikke dreide seg om ordinært vedlikehold. Foretaket avslo erstatning og anførte at rensking av en kulvert ikke kunne anses som et ekstraordinært tiltak, men som en del av det normale vedlikeholdet av dreneringssystemet. Nemnda kom til at rensking av kulverten måtte anses som et ordinært vedlikeholdstiltak, og at utgiftene derfor ikke kunne dekkes som redningskostnader.

ANTATT ØKONOMISK OMFANG: kr 43 000

Saksfremstilling

Saken gjelder krav om dekning for rensking av kulvert som redningskostnad, jf. fal. §§ 6-4 og 4-10.

Sikredes boligeiendom er omfattet av en bygningsforsikring med følgende vilkår:

5.2 Naturulykke

5.2.1 Hva forsikringen omfatter

Forsikringen dekker skade som direkte skyldes naturulykke ved skred, storm, flom, stormflo, jordskjelv eller vulkanutbrudd i Norge, jf. lov om naturskadeforsikring av 16. juni 1989 nr 70.

5.2.2 Hva forsikringen ikke omfatter

- (...)
- utgifter til forebygging, sikring, flytting eller andre tiltak som ikke skyldes direkte skade på forsikret byggverk eller eiendeler. Er forsikret ting skadet eller direkte truet ved utløst naturulykke dekkes nødvendige redningsutgifter som omhandlet i forsikringsavtaleloven inntil gjenoppføringsprisen. For annet enn bygning: gjenanskaffelsesprisen.

Sikrede oppdaget ved en kamerainspeksjon i midten av juli 2023 at kulverten som normalt ledet vann bort fra eiendommen, var blitt delvis tett pga. steinmasser. Sikrede har forklart at han ikke mente det var nødvendig med umiddelbar handling på daværende tidspunkt, og at han kunne avvente til høsten med å renske kulverten, gitt normale værforhold.

I starten av august ble det sendt ut farevarsel om ekstremværet «Hans», som skulle ramme store deler av Sør-Norge. Sikrede besluttet derfor å rense kulverten raskt likevel, for å forhindre vannskader på eiendommen. Han tok kontakt med foretaket den 5.8.25 og forklarte følgende:

Tette rør i et avløp under vei. Vært slik siden 17. Juli. Ikke rukket å få dette ut enda. Meldt styrtregn og redd for at det skal skylde bort veien. Har rekvirert brannvesen til å spyle disse ut i dag eller i morgen.

Brannvesenet kom til eiendommen samme dag og forsøkte å rense kulverten for steinmasser, men de hadde ikke tilstrekkelig utstyr. Sikrede ble derfor henvist til å ta kontakt med et rørleggerfirma for å få gjennomført tiltaket. Rørleggeren utførte arbeidet den 6.8.23 ved hjelp av slamsuger og sendte sikrede faktura på totalt ca. kr 43 000.

De neste dagene falt det 90 mm nedbør i området. Til tross for sikredes tiltak, klarte ikke kulverten å holde vannmassene unna, og det oppstod skader på sikredes eiendom.

Sikrede fremsatte krav overfor foretaket om å få dekket rensing av kulverten som en redningskostnad iht. fal. § 6-4.

Foretaket avsto erstatning den 23.8.25. Tiltakene var utført før naturulykken inntraff og kunne ikke dekkes som en redningskostnad. Foretaket informerte om at en evt. klage på avslaget kunne sendes til Landbruksdirektoratet.

Sikrede tok kontakt med en advokat for bistand til å utforme klage, både til foretakets Kundeombud og deretter til Landbruksdirektoratet. Han fikk innvilget rettshjelpsforsikring.

Landbruksdirektoratet avviste klagen den 2.3.25 med begrunnelse i at de ikke hadde mandat til å vurdere saken.

Etter noe ytterligere korrespondanse mellom sikrede og foretaket, ble saken klaget inn for Finansklagenemnda den 20.5.25.

Sikrede har fremlagt en uttalelse fra rørleggerfirmaet som utførte spylingen av kulverten:

Ifølge vår sjåfør var dette et ekstraordinært tiltak iverksatt som følge av det varslede uværet Hans i august 2023. Kunden tok kontakt med oss og ba om bistand til å åpne kulverten for å sikre bedre vannføring og forhindre oversvømmelser i forkant av det kraftige regnværet.

Når det gjelder spørsmålet om rensingen kunne vært utsatt til høsten, er vurderingen fra sjåføren at ja, det ville vært mulig under normale værforhold. Selv om det lå en del stein i kulverten, ville den etter all sannsynlighet klart å håndtere vanlige nedbørsmengder. Tiltaket ble derfor gjennomført som et forebyggende inngrep grunnet den varslede, ekstraordinære nedbørsmengden, og ikke som en del av det ordinære vedlikeholdet.

Sikrede krever dekning for kostnadene ved rensing av kulverten forut for uværet «Hans» og anfører at kostnaden må regnes som redningskostnader iht. fal. § 6-4, jf. § 4-10. Tiltaket utgjorde ingen reparasjon eller alminnelig vedlikehold av kulverten, men må regnes som et tiltak av ekstraordinær karakter. Tiltaket var helt nødvendig på grunn av den betydelige nedbørsmengden som var meldt. Vannmengden ville kunne lede til en opphopning av steiner og masser som allerede befant seg i kulverten, som igjen ville kunne stenge for vannets utløp og føre til store flomskader. Det forelå derfor en stor risiko for oversvømmelse og vannskade på sikredes eiendom.

Sikrede erkjenner at han i juli 2023 var kjent med at kulverten på sikt ville trenge vedlikehold, og at det inngår i hans ordinære vedlikeholdsarbeid å rense kulverten to ganger i året; vår og høst, samt å holde jevnlig tilsyn med den. Da sikrede under planleggingen av det kommende ordinære vedlikeholdet på høsten foretok en kameraundersøkelse av kulverten i juni, ble det avdekket steinmasser. På dette tidspunktet var det imidlertid ingen grunn til å fravike den ordinære vedlikeholdsfrekvensen.

Kameraundersøkelsen dannet grunnlag for å kunne ta de riktige beslutningene om ekstraordinære redningstiltak etter at det ble sendt farevarsel om ekstremværet. Arbeidet måtte utføres raskt og med profesjonelt utstyr. Rørleggerfirmaet, som rensset kulverten, har bekreftet at tiltaket ble vurdert som nødvendig og ekstraordinært på grunn av det varslede ekstremværet.

Sikrede krever også dekning for advokatkostander utover det han evt. får dekket under rettshjelpdekningen. Foretaket har henvist sikrede til å klage til Landbruksdirektoratet, noe som er åpenbart feil og utgjør en saksbehandlingssvikt. Sikrede har i god tro fulgt denne henvisningen og fått saken behandlet hos et organ som ikke hadde kompetanse til å realitetsbehandle klagen. Det rette klageorganet har hele tiden vært Finansklagenemnda. Feilinformasjonen må sees i lys av foretakets lovpålagte veiledningsplikt, jf. fal. § 1 C-6. Foretakets feil har ført til at sikrede har brukt opp rettshjelpdekningen på en unødvendig prosess.

Forsikringsforetaket avviser ansvar og bestrider at tiltaket kan regnes som en redningsutgift etter fal. § 6-4. Sikrede var kjent med at kulverten var tett i alle fall siden 17.7.23, og dermed før uværet ble meldt. Kulverter krever jevnlig inspeksjon og vedlikehold, nettopp fordi de blir fylt opp med steiner, kvist og kvast som elven bringer med seg. Spylekostnaden kan dermed ikke sies å ha noen ekstraordinær karakter. Det er ikke ekstraordinært å rense og vedlikeholde en kulvert over en måned etter man fikk positiv kunnskap om at det var problemer med den. At sikrede ikke rakk å utføre vedlikeholdet før uværet ble varslet, har ingen betydning. Sikrede kunne ha rekvirert spylebil allerede samme dag som han ble gjort kjent med det arbeidet som var nødvendig med kulverten. Norsk Naturskadepool har uttalt følgende i deres håndbok:

For at et tiltak skal kunne karakteriseres som et redningstiltak, må det være snakk om tiltak som utføres for å begrense skader i forhold til en allerede utløst naturulykke. Alternativt må det være snakk om en situasjon som utløser behov for å iverksette tiltak umiddelbart for å forhindre at et forsikringstilfelle oppstår.

Foretaket avviser ansvar for advokatkostnader. Det er ikke nødvendig med juridisk bistand for å fremme en klage hverken til Landbruksdirektoratet eller til Finansklagenemnda. Foretaket erkjenner at sikrede ble henvist til å klage til feil instans. Men dette har ingen konsekvenser for behandlingen i Finansklagenemnda fordi foretaket ikke påberoper seg brudd på noen meldefrist.

Finansklagenemnda Skades begrunnelse

Spørsmålet er om foretaket er ansvarlig for sikredes utgifter til spyling og rensing av kulvert som redningsomkostninger, jf. fal. § 6-4 jf. § 4-10.

Fal. § 6-4 angir:

Forsikringsforetaket svarer for skade, ansvar, utgifter og annet tap som sikrede er påført under forhold som nevnt i § 4-10, når hensikten med tiltakene var å avverge eller begrense tap som faller inn under forsikringen, og tiltakene hadde en ekstraordinær karakter og måtte anses som forsvarlige. Det samme gjelder slikt tap påført en person som etter § 4-11 hadde plikt til å foreta redningstiltak

Det følger av bestemmelsen at tiltaket må ha en ekstraordinær karakter for å kunne gi grunnlag for erstatning. Uttrykket «ekstraordinær» betyr avvik fra det «ordinære», men sier ikke noe om hva avviket skal måles i forhold til.

NOU 1987:24 s. 117 har følgende omtale av begrepet:

Tiltaket må ha en ekstraordinær karakter for å kunne gi grunnlag for erstatning. Skade på bil som følge av bremsing på glatt veibane for å unngå sammenstøt med annen bil eller fotgjenger, kan neppe noen gang kreves erstattet under trafikkforsikringen som redningsforanstaltning. Bremsing er nemlig et ordinært, skadeforebyggende ledd i bilkjøring. Men hvis faren har 'fortettet seg' gjennom en akutt bremsesvikt, kan skade på bilen ved at den settes i lavgear under høy hastighet eller bevisst kjøres i grøften for å unngå påkjørsel, etter omstendighetene kreves dekket under trafikkforsikringen som redningsforanstaltning

Ordinære skadeforebyggende tiltak knyttet til en aktivitet – for eksempel bremsing ved kjøring av bil – er ikke et ekstraordinært tiltak. Dette gjelder selv om det dreier seg om å avverge en akutt risiko for skade, for eksempel påkjørsel. Men hvis man i en akutt situasjon må bruke et ellers ordinært tiltak på en ekstraordinær måte – lavgir ved høy hastighet eller unnamanøver ved bevisst kjøring i grøften – kan dette være ekstraordinært.

Nemnda forstår dette slik at tiltaket må være ekstraordinært i forhold til den aktiviteten eller bruken av den forsikrede gjenstanden som utløser den aktuelle risikoen. Rensing av kulvert er et normalt tiltak for eier av en eiendom. Dette er også erkjent av sikrede. Nemnda kan ikke se at den økte risikoen for uvær medfører at ordinært vedlikehold av kulverten får ekstraordinær karakter. At vedlikeholdsprogrammet forskyves noe pga. værforholdene betyr ikke at vedlikeholdet fremstår som et ekstraordinært tiltak i forhold til vanlig vedlikehold av en eiendom.

Nemnda viser også til FinKN 2022-872: Utskiftning av kum/utbedring av drenering for å unngå ny skade på pumpe ved store vannmengder kunne ikke regnes som et ekstraordinært tiltak og FinKN 2021-881: Utvendige tettetiltak etter rotteangrep var ikke ekstraordinært.

Ut fra dette mener nemnda at rensing av kulverten må anses som et ordinært vedlikeholdstiltak av en slik art som enhver huseier må forholde seg til som en del av hans eierskap til eiendommen. Tiltaket er av typen som må utføres regelmessig for å opprettholde normal funksjon av kummen/kulverten. Tiltaket kan dermed ikke karakteriseres som ekstraordinært.

Nemnda peker for øvrig på at sikrede var kjent med at kulverten burde renses i lang tid før varselet om ekstremuværet kom. Det forhold at man venter med ordinært vedlikehold til værmeldingen varsler om ekstremvær, gjør ikke vedlikehold til et ekstraordinært tiltak, men snarere til forsinket vedlikehold.

Nemnda kan ikke se at uttalelsen fra rørleggeren endrer dette. Det er mulig det var ekstraordinært å få inn en rørlegger på kort varsel pga. uværet, men tiltaket blir ikke ekstraordinært slik dette er tolket av lovgiver og praksis.

Sikrede krever dekning for kostnader til advokat. Nemnda kan ikke se at feilinformasjon om klageinstans i dette tilfellet har påført sikrede noe tap. Det er ikke nødvendig med advokat for klage verken til Landbruksdepartementet eller Finansklagenemnda og klagen er grunnløs. Advokaten må dessuten ha et selvstendig ansvar for å vurdere rett klageinstans.

Avgjørelsen er enstemmig.

Finansklagenemnda Skades konklusjon

Foretaket gis medhold.

Ved behandlingen deltok Trine-Lise Wilhelmsen (leder), Merete Anita Utgård (bransjerepresentant) og Eirinn Landgren (forbrukerrepresentant).